16/06/2020

Ρατσισμός και Υπερηφάνεια

/ Γνώμες

Γράφει ο Αθανάσιος Ρακοβαλής, Εκπαιδευτικός

Κατ’ αρχάς να ορίσουμε το περιεχόμενο της λέξης για να μπορούμε να συνεννοηθούμε. Ρατσισμός είναι ένα αίσθημα ανωτερότητος που αισθανόμαστε απέναντι στον άλλον, που εκδηλώνεται σαν περιφρόνηση, υποτίμηση, απόρριψη, επιθετικότητα και διάθεση εκμετάλλευσης που ίσως δείχνουμε απέναντι σε κάποιο πρόσωπο ή απέναντι σε μία κοινωνική ή εθνική ομάδα .

Έτσι λοιπόν υπάρχει ο ‘ταξικός ρατσισμός’, η υποτίμηση και ο σνομπισμός που δείχνουν οι πλούσιοι απέναντι στους φτωχότερους, ‘οι αριστοκράτες’ απέναντι ‘στον λαουτζίκο’..

Υπάρχει ο ‘θρησκευτικός ρατσισμός’ , για παράδειγμα οι μωαμεθανοί , οι μουσουλμάνοι είναι απορριπτικοί απέναντι σε όλους που δεν πιστεύουν στον Μωάμεθ, στους άπιστους, τους γκιαούρηδες όπως μας λένε. Στις μουσουλμανικές κοινωνίες οι γκιαούρηδες ήταν πάντοτε πολίτες τρίτης κατηγορίας, ραγιάδες,

σκλάβοι. Τους επιτρεπόταν να ζουν μόνο αν πλήρωναν τον κεφαλικό φόρο (χαράτσι)... πολίτες χωρίς δικαιώματα, πρόσφοροι σε κάθε είδους εκμετάλλευση. Οι Σιωνιστές Εβραίοι το ίδιο, διαστρέφοντας το νόημα των 'Γραφών', θεωρούν τους εαυτούς τους τον 'περιούσιο λαό' και τα άλλα έθνη, τους απερίτμητους, προορισμένα από τον Θεό για να τους υπηρετούν.

Υπάρχει ο ' μορφωτικός ρατσισμός' , που δείχνουν οι πολύ μορφωμένοι απέναντι στους λιγότερο μορφωμένους τους οποίους συνήθως τους κοιτούν 'αφ' υψηλού' , με συγκατάβαση που μερικές φορές φτάνει στον ανοιχτό χλευασμό.

Υπάρχει ο 'φυλετικός ρατσισμός' λόγω δέρματος, οι λευκοί αισθάνονταν ανώτεροι από τους 'νέγρους' που τους εκμεταλλεύονταν σαν δούλους. Υπάρχει και ο αντίθετος ρατσισμός, των μελαμψών απέναντι στους λευκούς, μου έχει τύχει σε μια ασιατική χώρα, ένας βαθύχρωμος μελαμψός να με αποκαλέσει ' λευκέ πίθηκε' !..

Υπάρχει ο ' εθνικός ρατσισμός' για παράδειγμα οι αρχαίοι Έλληνες αποκαλούσαν βαρβάρους όλους όσους δεν ήταν Έλληνες. Πας μη Έλλην, βάρβαρος έλεγαν. Θυμηθείτε την 'υπεροχή' της Άριας φυλής και την υπεροψία των Γερμανών κατά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο. Οι Ιάπωνες είχαν και έχουν ένα αίσθημα ανωτερότητας απέναντι στους Κινέζους, οι Ρωμαίοι απέναντι στους άλλους λαούς που κατέκτησαν, οι Άγγλοι πιο πρόσφατα, και τώρα τελευταία οι Αμερικανοί... και πάει λέγοντας...

Υπάρχει ο 'ιδεολογικός ρατσισμός', για παράδειγμα, οι φορείς μιας αριστερής ιδεολογίας, αισθάνονται πιο έξυπνοι, πιο προοδευτικοί, πιο απελευθερωμένοι, πιο ηθικοί, απέναντι στους 'αντιδραστικούς δεξιούς' που τους θεωρούν 'κακούς' και λίγο 'ηλίθιους'. Υπάρχει βέβαια και ο αντίθετος ρατσισμός που δείχνουν 'οι δεξιοί' απέναντι στους 'αριστερούς' τους οποίους θεωρούν ανώριμους, αιθεροβάμονες, παιδαριώδεις, ψυχοπροβληματικούς, 'δήθεν', υποκριτές, ενώ θεωρούν τους εαυτούς τους ώριμους, προσγειωμένους, τίμιους.

Υπάρχει και ο εντελώς ηλίθιος 'ποδοσφαιρικός ρατσισμός' που δείχνουν οι φανατικοί οπαδοί μίας ομάδας απέναντι στους οπαδούς της αντίπαλης ομάδας. Υπάρχει ο ρατσισμός που δείχνουν 'οι πρωτευουσιάνοι' απέναντι στους 'επαρχιώτες'... ' οι έξυπνοι' απέναντι ' στους βλάκες'... 'οι κουλτουριάρηδες' απέναντι στους ' άσχετους' , οι άνδρες απέναντι στις γυναίκες, οι κυρίες απέναντι στις υπηρέτριές τους, τα αφεντικά απέναντι στους εργάτες τους ... και πάει λέγοντας... δεν θα τελειώσουμε προσπαθώντας να περιγράψουμε όλα τα είδη και όλες τις μορφές αυτής της πνευματικής αρρώστιας. Θα έλεγε κανείς ότι οι άνθρωποι ψάχνουν ή εφευρίσκουν αιτίες για να αλληλοπεριφρονούνται, για να

αλληλομισούνται!.

ΑΝ μας προβληματίσει το εύρος και η διάδοση αυτής της αρρώστιας, θα πρέπει να αναρωτηθούμε από πού πηγάζουν όλες αυτές διεστραμμένες συμπεριφορές και νοοτροπίες; .... Θα πρέπει να παραδεχθούμε ότι κάτι το πολύ στραβό συμβαίνει βαθειά μέσα στην ανθρώπινη ψυχή.

Ποια είναι η πηγή αυτής της κακίας; Βαθειά μέσα στην ανθρώπινη καρδιά 'φωλιάζει' το σιχαμένο πάθος της υπερηφάνειας. Αυτό είναι η αιτία του ρατσισμού και των αποτελεσμάτων του, δηλαδή της αδικίας, της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, των συνεχών πολέμων, του συνεχούς αιματοκυλίσματος, της αιματοβαμμένης ανθρώπινης ιστορίας μέσα στους αιώνες. Και από ότι μας λένε οι Άγιοι που βλέπουν πολύ βαθύτερα μέσα στην ανθρώπινη ψυχή, που κατανοούν πολύ βαθύτερα το πνευματικό μυστήριο αυτού του κόσμου, αυτό το πάθος γκρέμισε τον Εωσφόρο από τον Παράδεισο. Και τον μετέτρεψε από φωτεινότατο και αγαθότατο αρχάγγελο σε σκοτεινότατο και πονηρότατο Διάβολο.

Αλλά τι είναι υπερηφάνεια; Είναι μία πεποίθηση, μία ψυχολογική στάση απέναντι στους άλλους. Κάτι που από πρώτης αρχής δεν φαίνεται και τόσο τρομερό. Αλλά άμα συλλογισθείς τι 'γεννάει', τι 'καρπούς' παράγει, τι συνέπειες έχει .. τότε πραγματικά τρομάζεις. Οι Άγιο την θεωρούν την μητέρα όλων των παθών, την αιτία και την πηγή της κάθε διαστροφής!.. Υπερηφάνεια είναι η μεγάλη ιδέα που έχουμε για τον εαυτό μας. Θεωρούμε τον εαυτό μας ανώτερο από τον άλλο. Υπερηφάνεια (= υπερ+ φρονώ), δηλαδή φρονώ πάρα πάνω από αυτό που είμαι, θεωρώ τον εαυτό μου κάτι μεγάλο, κάτι σπουδαίο. Και αφού θεωρώ ότι είμαι τόσο σπουδαίος και μεγάλος, σαν φυσικό επακόλουθο θεωρώ ότι ό ' άλλος' πρέπει να αναγνωρίσει και να υποταχθεί στο μεγαλείο μου, να με υπακούσει, να με υπηρετήσει. Θεωρώ ότι δικαιωματικά μου ανήκουν τα πρωτεία στις τιμές και η μεγαλύτερη μερίδα στα αγαθά αυτού του κόσμου. Εγώ να περνάω καλά και οι άλλοι είναι αναλώσιμοι. Δεν έχει και τόση σημασία αν δυστυχούν. Υπάρχουν για να με υπηρετούν... εγώ να 'περνώ καλά'.

Με αυτόν τον τρόπο στάθηκαν οι αρχαίοι Σπαρτιάτες απέναντι στους γείτονές τους Μεσσήνιους. Τους πολέμησαν, τους σκότωσαν, τους κατέκτησαν και τους μετέτρεψαν σε 'είλωτες' (= σκλάβοι). Με αυτόν τον τρόπο συμπεριφερόντουσαν οι αρχαίοι Ρωμαίοι στους λαούς που κατακτούσαν. Τους πολεμούσαν, τους λήστευαν, τους υπέτασσαν, τους μετέτρεπαν σε δούλους να δουλεύουν για το μεγαλείο της Ρώμης. Με αυτό τον τρόπο στάθηκαν οι λευκοί Αμερικανοί απέναντι στους νέγρους που δούλευαν στις φυτείες του Νότου. Τους αιχμαλώτισαν στην Αφρική οι Ολλανδοί δουλέμποροι, τους μετέφεραν στην Αμερική, τους πούλησαν για δούλους. Με αυτό τον τρόπο συμπεριφέρθηκαν οι μαύροι απέναντι σε άλλες πιο αδύναμες

φυλές μαύρων στην Αφρική. Τους πολεμούσαν, τους σκότωναν, του έκαναν δούλους τους ή τους πουλούσαν στους λευκούς δουλεμπόρους να τους μεταπωλήσουν στην Αμερική. Με λίγα λόγια, όλοι οι κατακτητές στην διάρκεια όλης της ανθρώπινης ιστορίας, έτσι συμπεριφέρθηκαν και για τέτοιους λόγους κάνουν τους πολέμους. Τότε ήταν η γη και οι δούλοι, σήμερα είναι το πετρέλαιο και τα γεωστρατηγικά συμφέροντα. Η βαθύτερη αιτία όμως είναι η πολύμορφη πνευματική αρρώστια της ανθρώπινης ψυχής, που δεν μπορεί να αγαπήσει τον άλλον. Και η βρωμερή ρίζα που γεννά όλη αυτή την πολύμορφη κακία είναι η Υπερηφάνεια.

Στους περισσότερους από μας, αυτό το αίσθημα, αυτό το πάθος της υπερηφάνειας και ο τρόπος που επηρεάζει την συμπεριφορά μας, είναι ανεπίγνωστο, ασυνείδητο. Δεν γνωρίζουμε τον εαυτό μας. Οι άνθρωποι όμως που έχουν ασχοληθεί περισσότερο με την ψυχή τους το έχουν εντοπίσει..

Πως θα καταπολεμηθεί ο ρατσισμός;... Με νόμους, με αντιρατσιστικά συνθήματα και ψυχολογική προπαγάνδα;... Οι νόμοι και ο φόβος για λίγο καιρό καταπιέζουν την έκφραση των ρατσιστικών συναισθημάτων. Όμως δεν τα εξαλείφουν. Αυτά υπάρχουν. Μπορεί να κλείνουμε το καπάκι της κατσαρόλας προς στιγμή, αλλά αυτή βράζει υπόγεια και η μελλοντική έκρηξη είναι αναπόφευκτη. Και θα είναι πιο δυνατή, πιο δυσάρεστη, πιο αιματηρή...Τότε, τι μας μένει;...

« Εμείς χτυπάμε το κακό στην ρίζα του, μέσα στην ψυχή του ανθρώπου.. πολεμάμε τα πάθη..» έλεγε ο άγιος Παΐσιος. Αν η ρίζα του ρατσισμού είναι η υπερηφάνεια, το φάρμακο είναι η ταπείνωση και η αγάπη. Ο Χριστός μας γιατρεύει. Ο Χριστός μας μαθαίνει να αγαπάμε ό ένας τον άλλο. Και όταν αγαπάμε δεν υπάρχουν διαφορές, δεν υπάρχει δικό μου και δικό σου, όλα είναι κοινά. Δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, Έλληνας και βάρβαρος, περιτομή ή απερίτμητος, άνδρας και γυναίκα... όλοι γινόμαστε ένα, αδελφια...Ο Χριστός μας έδειξε τον δρόμο. όσοι θέλουν Τον ακολουθούν.!